

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

veera hiranandani

*Am
scris
noaptea
în
jurnal*

Traducere din limba engleză
IRIS-MANUELA ANGHEL

București, 2019

14 iulie 1947

Dragă mamă,

Sunt convinsă că știi ce s-a întâmplat astăzi la ora șase dimineața acum doisprezece ani. Cum să nu știi? A fost ziua în care noi am venit și tu ai plecat, dar astăzi nu vreau să fiu tristă. Vreau să fiu veselă și să-ți povestesc totul. O voi lua de la început. Probabil că știi ce-ți voi povesti sau poate că nu. Poate că n-ai văzut.

Astăzi împlinesc doisprezece ani. Cât ador vârsta asta! E și ușor de ținut minte — ușor de spus, ușor de numărat, ușor de împărțit la doi. Oare Amil se gândește astăzi la tine cum mă gândesc eu? Oare îi place că a împlinit doisprezece ani?

Ne-am trezit cu puțin înainte de ora șapte dimineața. Când eu și Amil ne trezim în ziua aniversării noastre, ne măsurăm înălțimea în funcție de ultimul indicator gravat în perete cu o piatră ascuțită. Nimeni nu știe de existența lui. Eu îl măsoar pe Amil și el pe mine, apoi comparăm înălțimile ca să vedem cât am crescut de anul trecut. Amil m-a prins din urmă. Tata spune că, într-o bună zi, Amil ne va întrece pe toți. Mi-e greu să-mi imaginez asta.

Tata mi-a dăruit lăntșorul tău din aur cu o piatră mică de rubin. Îmi dăruiește în fiecare an câte o bijuterie de-ale tale. A început să mi le dăruiască din ziua în care am împlinit șase ani. Acum am două brățări, două inele, o pereche de cercei incrustați cu smaralde, toate din aur, și colierul cu piatra de rubin. Tata spune că ar trebui să le port doar la ocazii speciale, dar cum acestea sunt tot mai rare în ultimul timp, nu le mai scot niciodată. Nu știu unde le ține pe toate, dar în fiecare an, de ziua mea, găsesc pe noptieră câte o bijuterie într-o cutiuță căptușită cu o catifea de un albastru-închis și legată cu o panglicuță aurie. Când o deschizi, căptușeala albastră îți surâde încântătoare. Tata îmi cere întotdeauna cutiuța înapoi după ce iau bijuteria.

În sinea mea, îmi doresc mai mult cutiuța decât bijuteria. Vreau să fie numai a mea, fără s-o mai dau înapoi. Aș putea găsi diverse lucruri vechi — o pietricică, o frunză sau o coajă de fistic — și le-aș pune în ea. Ca prin minune, aceste lucruri ar deveni cu totul speciale, măcar pentru o zi. Poate că va rămâne a mea odată cu ultima ta bijuterie.

Vreau să-ți povestesc câte ceva despre acest jurnal în care îmi scriu gândurile. Mi l-a dăruit Kazi de dimineață învelit într-o hârtie cafenie și legat cu câteva fire de iarbă uscată. Nu-mi dăruiește niciodată cadouri de ziua mea. Am citit cândva o poveste englezească în care o fetiță primește în dar de ziua ei un tort mare și roz și cadouri înfășurate în hârtie strălucitoare, împodobite cu funde multicolore. Gândul mi-a zburat la

micile cadouri pe care Kazi ni le dăruiește tot timpul — bomboane ascunse sub pernă sau o roșie pârguită din grădină, pe care o taie felii și peste care presară apoi sare și boia. Tortul și panglicile strălucitoare sunt frumoase, dar există oare ceva mai bun decât o roșie delicioasă?

Jurnalul are coperti din mătase în nuanțe de roșu și este împodobit cu paiete și bucățele de sticlă reflectorizantă. Foile de hârtie sunt groase și aspre și au culoarea untului. Nu au linii și asta îmi place. N-am avut niciodată un jurnal. Când Kazi mi l-a dăruit, mi-a spus că e timpul să devin cronicarul vremurilor noastre. Că cineva trebuie să pună pe hârtie întâmplările ce vor veni, căci adulții vor fi mult prea ocupați ca s-o facă. Nu știu ce crede că se va întâmpla, dar m-am hotărât să scriu câteva rânduri în fiecare zi, dacă pot. Vreau să-ți descriu lucrurile ca într-o carte de povești, precum *Cartea junglei*, dar fără animalele din paginile acesteia. Vreau să-ți prezint întâmplările cât mai firesc cu putință, ca să ți le poți imagina. Vreau să-mi amintesc vorbele și faptele tuturor, dar nu voi ști care va fi sfârșitul până nu ajung la el.

Kazi i-a dăruit și lui Amil cinci creioane de desenat cu mină din cărbune. Cinci! Ne-a făcut și kheer* de orez, pe care l-am mâncat cu puri*. Nu cred că există ceva mai delicios pe lume. Amil, care mănâncă de obicei

* Pentru termenii indicați cu steluță (*) consultați glosarul de la finalul cărții. (N. red.)

foarte repede, trage acum de timp și adună până și cele mai mici firimituri de budincă. Cred că o face ca să fiu nevoită să-l privesc cum savurează resturile delicioase mult timp după ce eu mi-am terminat porția. Își ridică deseori privirea și îmi zâmbește. Mă prefac că nu-mi pasă. Îmi dă uneori din dulciurile lui, dar nu și kheer de orez.

Astăzi eram în întârziere și Amil n-a mai avut cum să tragă de timp, căci Dadi* ne-a luat farfuriile și ne-a sfătuit să ne grăbim. Amil a început să protesteze, spunând că preferă să lucreze la spital ca tata decât să meargă la școală. „Tobele răsună mai bine în depărtare”, a răspuns Dadi în pilde, cum o face de obicei, zorindu-ne să plecăm.

Îți împărtășesc un alt secret, dar te rog să nu te superi! Eu și Amil nu ne-am dus astăzi la școală. Am bătut tot drumul din oraș spre ogoarele de trestie-de-zahăr și am încercat să le străbatem ca pe un labirint. Am rupt frunze și le-am ronțăit. Mai târziu, ne-am oprit la umbra unui copac. Amil a desenat insecte, iar eu am citit. Apoi am cumpărat pakore* de cartofi de la taraba din oraș, sperând că nimeni nu ne va întreba de ce nu suntem la școală. Pakorele erau crocante și extrem de sărate. Și lui Amil i se par foarte sărate, dar mie îmi place gustul înțepător al sării ce-mi rămâne pe limbă mult timp după ce-am terminat de mâncat.

Amil preferă să deseneze și să se joace toată ziua, în loc să meargă la școală. Ar face orice altceva, dar nu lecții. Desenează foarte frumos. Știai asta? Eu nu urăsc

școala, dar n-am vrut să-l las singur pe Amil de ziua noastră. Când tata va afla că am chiulit de la ore, se va supăra mai tare pe Amil decât pe mine. Cam așa se întâmplă în ultimul timp. Dar n-a fost mereu așa. Amil era preferatul tatei, poate pentru că a fost întotdeauna mai energic, mai vesel și mai nostim decât mine. Acum însă, pentru că Amil nu mai e nici mic, nici drăgălaș, tata se poartă altfel cu el.

Pe când aveam șapte sau opt ani, Amil a fugit de acasă. Așa a început totul. Tata s-a întors de la spital după o zi grea de muncă și, în timp ce mâncam, i-a spus lui Amil să nu mai zâmbească atât de mult, căci arăta caraghios. Asta l-a făcut să zâmbească și mai mult.

— Amil, a spus tata, nu știi să citești. Te joci prea mult și pierzi vremea desenând tot felul de prostii. Trebuie să devii mai serios, pentru că altfel nu vei ajunge nimic în viață.

— Poate că ar trebui să plec. Așa o să fii mai fericit, i-a zis Amil, așteptând apoi răspunsul tatei.

Dar el a păstrat tăcerea, concentrându-se asupra mâncării din farfurie. Amil s-a ridicat de la masă și a ieșit afară. O oră mai târziu, pentru că încă nu se întorsese, m-am dus să-l caut. Și l-am căutat peste tot: prin grădină, în șopron, în căsuța lui Kazi și a lui Mahit, în toate locurile unde s-ar fi putut duce. Am cercetat chiar și cămara și dulapul de haine al tatei. Tata se purta de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, dar când i-am spus lui Kazi că nu l-am găsit nicăieri pe Amil,

iar vestea a ajuns la urechile tatei, a și pornit pe urmele lui cu o lanternă. Am stat trează în pat, întrebându-mă ce voi face dacă Amil nu se va mai întoarce niciodată. Nu-mi imaginam casa și viața fără el. L-am auzit pe tata întorcându-se și mă așteptam să aud vocea sau pașii lui Amil, dar, cum nu auzeam nimic, am început să plâng, strângând-o în brațe pe Dee, păpușa mea. La un moment dat, am adormit. Când m-am trezit în zorii zilei, Amil dormea buștean în patul de lângă mine. Mă întrebam dacă n-am visat cumva întreaga poveste.

— Amil! l-am strigat, înghiontindu-l ca să-l trezesc. Unde ai fost? Tata știe că te-ai întors?

— Da, știe, mi-a răspuns cu glas monoton. M-am dus în oraș și mi-am văzut mai departe de drum. N-am vrut să mă mai opresc. Dar tata m-a găsit.

— E supărat? l-am întrebat.

— Tata e mereu supărat pe mine. Fie că zâmbesc, fie că nu. Nu sunt ce și-a dorit.

— Nu e adevărat, i-am răspuns, punându-i mâna pe umăr.

S-a întors apoi pe partea cealaltă. Dar s-ar putea să aibă dreptate. Căci, din seara în care a fugit de acasă, tata pare mereu supărat pe Amil.

De dimineață, tata a lăsat o carte pe patul lui Amil. De obicei, de ziua noastră, îmi dăruiește numai mie bijuterii, apoi ne ducem la templu ca să îndeplinim ritualul puja*, unde le oferim zeilor ofrande sub formă de ierburi și dulciuri, ca să avem un an prosper. Dar

astăzi tata n-a pomenit nimic despre asta. Poate că o să ne ducem mâine. Tatei nu-i place să meargă la templu. Ne ducem doar de ziua noastră și, la rugămințile lui Dadi, în zilele de sărbătoare ale festivalului Diwali*. Uneori, tata o conduce pe Dadi la templu și o așteaptă afară. Mereu îmi doresc să mergem. Mă îmbăt cu mirosul lumânărilor aprinse. Îmi place chiar și gustul metalic al apei sfințite ce-mi rămâne în gură. Rugile cântate în șoaptă îmi dau senzația că sunt iubită și că tu ești prin preajmă și mă privești. Dar poate că un templu hindus e ultimul loc unde te-ai putea afla.

Cartea lui Amil e frumoasă. E o colecție de povestiri inspirate din *Mahabharata**, cu litere aurii pe copertă și imagini colorate înăuntru. Amil se va simți atras de desene, dar nu o va citi. Susține că nu poate să citească așa cum trebuie, deoarece cuvintele îi saltă în fața ochilor și vede totul de-a-ndăratelea. Tata crede că minte ca să nu-și facă temele. Dar eu știu că nu e deloc așa. Îl văd cât de greu se concentrează asupra literelor, cu ochii întredeschiși și chipul schimonosit. Îmi dau seama că se străduiește. Întoarce uneori cărțile cu susul în jos, dar spune că nimic nu-l ajută. Eu cred că Amil e un mic vrăjitor. Căci ochii lui transformă totul în artă. Dacă tata i-ar aduce o carte cu adevărat bună, poate că Amil ar citi-o.

Tata n-a pomenit niciun cuvânt despre faptul că am chiulit astăzi de la școală. Sper că directorii școlilor noastre nu-l vor anunța. Acum mă simt obosită și, după ce-mi beau paharul cu lapte cald, mă duc la culcare.

Amil doarme dus, fornăind ușor pe nas. Am decis că noaptea este cel mai bun moment ca să-ți scriu. Căci astfel nimeni nu-mi va pune întrebări.

Cu drag,
Nisha

15 iulie 1947

Dragă mamă,

În seara asta n-am timp să-ți spun decât un singur lucru, căci îmi simt ochii grei ca piatra. Tata e foarte supărat. Știam că așa se va întâmpla când va afla ce-am făcut. Directorul școlii unde învață Amil i-a trimis un mesaj. Al meu încă nu. Când tata a aflat că Amil a chiulit de la școală, l-a obligat să stea la colț și nu l-a lăsat să ia micul dejun. Amil nu l-a întrebat de ce nu mă pedepsește și pe mine, deși tata știa, probabil, că și eu am lipsit de la ore. Poate pentru că, spre deosebire de Amil, eu am note bune la învățătură. Am mâncat o singură chapati*, iar pe cealaltă am învelit-o într-un șervețel. Și, profitând de neatenția celor din jur, am ascuns-o în manualul de la școală ca să i-o dau mai târziu lui Amil.

Kazi ține cel mai mult la noi. Tata și Dadi ne iubesc și ei, firește, fiindcă ei sunt tatăl și bunica noastră. Este normal să ne iubească, dar tata e prea ocupat ca să ne răsfețe, iar Dadi e prea bătrână. Tata lucrează în fiecare zi, chiar și duminica. Poate că asta și trebuie să facă, având în vedere că e doctor. Oamenii ne lasă tot timpul cadouri în pragul ușii, precum flori și dulciuri, în semn de recunoștință pentru tot ce-a făcut pentru ei. Uneori, am senzația că tata nu este o ființă reală. Pleacă devreme, odată cu aerul rece al dimineții, fără să facă vreun zgomot. Alteori, când se întoarce acasă noaptea târziu și mă sărută în timp ce dorm, mă trezesc și îl văd. Mi se pare că visez.

Cu drag,
Nisha

16 iulie 1947

Dragă mamă,

Kazi are atâta energie pentru noi! Întotdeauna a avut. Pe când eram mai mici, poate pe la cinci sau șase ani, se așeza pe podea cu picioarele încrucișate și se juca împreună cu noi după ce-și termina treaba. El a fost cel care l-a învățat pe Amil să joace crichet* în fața